

4 C-atomos, 2 értékű telített
karbonsav

1

aromás karbonsav

2

3 C-atomos, 1 értékű telítetlen
karbonsav

3

2 értékű, 3 C-atomos karbonsav

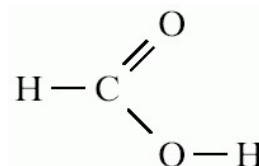
4

Hangyasav = HCOOH

5

Hangyasav / metánsav

- A legegyszerűbb karbonsav
- Előfordul
  - a hangyák méregvadászkájában (innen kapta a nevét),
  - a méhméregben,
  - a csalánban,
  - hagymában
  - a fenyőtűkben.

6

Fizikai tulajdonságai

- Szúrós szagú, színtelen folyadék.
- Vízzel minden arányban elegyedik.
- Op., fp magas: $fp=100^{\circ}\text{C}$
- Bőrre kerülve erősen maró hatású.
  - szúnyog
  - méh
  - csalán csípés

7

Kémiai tulajdonságok

- Legerősebb monokarbonsav, de még mindig gyenge sav.
- Azaz: nem disszociál teljes mértékben.

8

Kémiai tulajdonságok

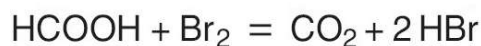
- A fémetek hidrogéngáz fejlődése közben oldja (A többi karbonsav is.)
  - A sóit *formiátoknak* nevezzük
  - Például: Mg oldódik hangyasavban

$$2\text{HCOOH} + \text{Mg} = 2\text{HCOO}^- + \text{Mg}^{2+} + \text{H}_2$$

magnézium-metanoát
(magnézium-formiát)
- Lúgokkal közömbösíthető

9

Kémiai tulajdonságok

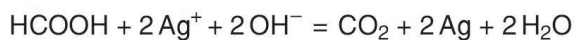
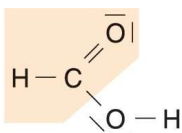
- A hangyasav könnyen továbboxidálható CO_2 -dá
  - **Kísérlet:** Elszínteleníti a brómos vizet
  - A folyamat időreakció

10

Kémiai tulajdonságok

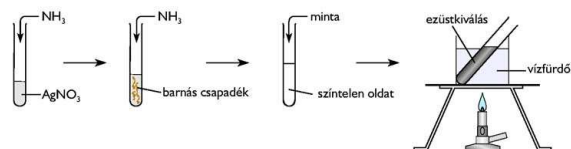
- Tartalmaz aldehidcsoportot → könnyen oxidálható, adja az ezüsttükör próbát
  - Molekulájában formálisan van formilcsoport
  - Ezüst-nitrát oldatból ezüstöt választ le, miközben maga CO_2 -dá oxidálódik

11

Ezüsttükör próba:

- **Kísérlet:**

- **Tapasztalat:**

12

Ismétlés

- Rajzold fel a karbonsavak jellemző funkciós csoportját. Milyen funkciós csoportokat tudsz ezen belül elkülöníteni?
- Írd fel a hangyasav ezüsttűkörpróbájának egyenletét! Minden karbonsav adja az ezüsttűkörpróbát? Miért?
- Milyen felhasználási területeit ismered a hangyasavnak, és hol találkozhatsz vele?
- Mit tudsz a hangyasav savi jellegéről? Milyen egyenleteket írhatunk fel az ismeretek alátámasztására?

19

Források

- A ppt Tasi Zsuzsa ppt-jének átdolgozásával készült
- <https://m.blog.hu/na/nanotechnologia-a-21-szazad-technologiaja/image/textil-es-cipo-nano-impregnalasa-plusz-minoseg-100ml.jpg>
- https://pictureserver.net/images/cache/undef_src_sa_pcid_718559_x_1000_type_whitesh_image.jpg?ver=9
- https://cms.sulinet.hu/get/d/fedc0911-ad91-4c6e-a12a-173497d3b24c/1/6/b/Large/k0376_n.jpg

20